

IV

(Informacije)

INFORMACIJE INSTITUCIJ, ORGANOV, URADOV IN AGENCIJ EVROPSKE
UNIJE

SVET

Sklepi Sveta

„Dostop do sodnega varstva – izkoriščanje priložnosti, ki jih prinaša digitalizacija“

(2020/C 342 I/01)

SVET EVROPSKE UNIJE JE –

OB OPOZARJANJU NA:

- Sklepe Sveta z dne 9. junija 2020 o oblikovanju digitalne prihodnosti Evrope;
- Sklepe Sveta z dne 3. decembra 2019 o prihodnosti pravosodnega sodelovanja v civilnih zadevah;
- Sklepe Sveta z dne 7. oktobra 2019 o Eurojustu: Urad za evropsko pravosodno sodelovanje v digitalni dobi;
- Sklepe Sveta z dne 18. februarja 2019 o usklajenem načrtu za razvoj in uporabo umetne inteligence, izdelane v Evropi;
- Sklepe Sveta z dne 8. junija 2017 o nadaljnjih ukrepih za boljšo izmenjavo informacij in zagotavljanje interoperabilnosti informacijskih sistemov EU;
- Strategijo Sveta o e-pravosodju za obdobje 2019–2023 z dne 6. decembra 2018;
- Akcijski načrt za evropsko e-pravosodje za obdobje 2019–2023 z dne 6. decembra 2018;
- konferenco „Access to Justice in the Digital Age – Perspectives and Challenges“ (Dostop do sodnega varstva v digitalni dobi – perspektive in izzivi), ki je potekala 16. julija 2020 pod okriljem nemškega predsedstva;
- sporočilo Komisije z naslovom „Čas za Evropo: obnova in priprava za naslednjo generacijo“ (COM(2020)0456);
- Pregled stanja na področju pravosodja v EU za leto 2020 (COM(2020) 306 final);
- sporočilo Komisije z naslovom „Oblikovanje digitalne prihodnosti Evrope“, (COM(2020) 67 final);
- sporočilo Komisije z naslovom „Evropska strategija za podatke“ (COM(2020) 66 final);
- „Belo knjigo o umetni inteligenci – evropski pristop k odličnosti in zaupanju“, ki jo je pripravila Komisija (COM(2020) 65 final);
- „Your rights matter: Data protection and privacy“ (Vaše pravice so pomembne: varstvo podatkov in zasebnost); prispevek Agencije za temeljne pravice iz leta 2020;
- „Priročnik o evropski zakonodaji v zvezi z dostopom do pravnega varstva“ iz leta 2016, ki so ga pripravili Agencija Evropske unije za temeljne pravice, Svet Evrope in Evropsko sodišče za človekove pravice;
- študijo Komisije o uporabi inovativnih tehnologij v pravosodju, objavljene 14. septembra 2020;
- študijo Komisije o čezmejnem digitalnem kazenskem pravosodju, objavljene 14. septembra 2020;

- priporočilo komisarja Sveta Evrope za človekove pravice z dne 19. maja 2019 z naslovom „*Unboxing Artificial Intelligence: 10 Steps to protect Human Rights*“ (Umetna inteligenca: 10 ukrepov za varstvo človekovih pravic);
- smernice o umetni inteligenci in varstvu podatkov, ki jih je leta 2019 izdal posvetovalni odbor iz Konvencije Sveta Evrope o varstvu posameznikov glede na avtomatsko obdelavo osebnih podatkov;
- Evropsko etično listino o uporabi umetne inteligence v pravosodnih sistemih in njihovem okolju, ki jo je 3. in 4. decembra 2018 sprejela Evropska komisija za učinkovitost pravosodja pri Svetu Evrope (CEPEJ);
- Seznam meril za pravno državo, ki ga je leta 2016 sprejela Beneška komisija –

Dostop do sodnega varstva

1. POUDARJA, da je dostop do sodnega varstva temeljna pravica in osrednji element pravne države, ki je ena od bistvenih vrednot, na katerih temelji Evropska unija v skladu s členom 2 Pogodbe o Evropski uniji in ki so skupne vsem državam članicam. Člen 19 Pogodbe o Evropski uniji določa, da države članice vzpostavijo pravna sredstva, potrebna za zagotovitev učinkovitega pravnega varstva na področjih, ki jih ureja pravo Unije, in obveznost zagotavljanja sodnega nadzora v pravnem redu EU nalaga tudi nacionalnim sodiščem;
2. OPOZARJA NA mandat EU, kot izhaja iz členov 81 in 82 Pogodbe o delovanju Evropske unije o razvoju pravosodnega sodelovanja tako v civilnih kot kazenskih zadevah s čezmejnimi posledicami, ter ponovno potrjuje zadevni cilj, ki je zagotavljanje učinkovitega dostopa do sodnega varstva v EU in državah članicah;
3. OPOZARJA, da ima vsaka oseba, kot je določeno v členu 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah, pravico do učinkovitega pravnega sredstva pred neodvisnim in nepristranskim sodiščem, da bi bila vsaka kršitev njenih pravic in svoboščin obravnavana na pošten in javni obravnavi, ter do osebe, ki ji svetuje, jo brani in jo zastopa;
4. SE STRINJA, da je treba to pravico do učinkovitega pravnega varstva v celoti uveljavljati tudi v okoliščinah, ki jih oblikuje digitalna preobrazba, da bo zagotovljena polna in učinkovita uporaba prava EU, da se bo akceptanca pravosodnih sistemov izboljšala, zaupanje v pravno državo pa še okrepilo;
5. PONOVRNO POTRJUJE, da bi moral biti digitalni razvoj pravosodja po meri človeka ter da ga je treba nenehno usmerjati in usklajevati s temeljnimi načeli pravosodnih sistemov, in sicer z neodvisnostjo in nepristranskostjo sodišč, jamstvom učinkovitega pravnega varstva ter pravico do poštene in javne obravnave v razumnem roku;
6. POUDARJA, da je digitalne tehnologije v pravosodnih sistemih mogoče uporabiti za doseganje višje stopnje ravnanja, skladnega s standardi pravne države, ter tako uveljavljanja kot spoštovanja temeljnih pravic;
7. POUDARJA, da bi morali vsi državljani in državljanke imeti koristi od dodatnih digitalnih opcij in uživati enake možnosti v zvezi z digitalnim dostopom do sodnega varstva in pravičnega postopka, zato je treba digitalno vključenost brezpogojno zagotoviti vsem družbenim skupinam brez diskriminacije. Zlasti bi bilo treba upoštevati potrebe ranljivih oseb, vključno z otroki in ranljivimi odraslimi osebami, kot so starejši in invalidi, ter žrtev kaznivih dejanj. Vsekakor pa uporaba digitalnih tehnologij v pravosodnih sistemih ne bi smela zmanjšati postopkovnih jamstev za tiste, ki nimajo dostopa do tovrstnih tehnologij;

Digitalno pravosodje

8. SE ZAVEDA, da je digitalna preobrazba v zadnjih desetletjih korenito spreminjala življenja ljudi, in jih bo tudi v prihodnje;

9. PRIZNAVA, da pravosodni sistemi kot osrednji steber pravne države te spreminjajoče se zahteve sprejemajo in državljanom in državljkam ponujajo ustrezne tehnološke možnosti. Pregled stanja na področju pravosodja v EU, tj. primerjalno informacijsko orodje, ki ga letno objavlja Evropska komisija, prav tako že zagotavlja podatke za več kazalnikov digitalizacije pravosodnih sistemov za vse države članice, kot so spletni dostop do sodb ali spletna predložitev zahtevka in nadaljnje ukrepanje;
10. POUDARJA, da so ukrepi, kot so izvajanje digitalnih sodnih postopkov, elektronska komunikacija med strankami, sodišči in organi, elektronski prenos dokumentov ter uporaba avdio in video zaslišanj in konferenc, že postali pomembni elementi učinkovite sodne uprave v številnih državah članicah;
11. JE ZADOVOLJEN z napredkom, doseženim na področju e-pravosodja v zadnjem desetletju, še zlasti kar zadeva zaporedne strategije in akcijske načrte (trenutno strategijo in akcijski načrt za e-pravosodje za obdobje 2019-2023);
12. OPAŽA dinamičen razvoj digitalnih tehnologij v pravosodju in pravnem sektorju EU, v okviru katerih se vse pogostejše formulirajo načrti za razvoj in uporabo novih tehnologij, vključno s sistemi umetne inteligence za pravosodje;
13. JE PREPRIČAN, da ima nadaljnja digitalizacija pravosodnih sistemov držav članic ogromen potencial za nadaljnjo poenostavitev in izboljšanje dostopa do sodnega varstva za državljane in državljanke po vsej EU. Digitalna orodja lahko pripomorejo k boljšemu strukturiranju postopkov ter avtomatizaciji in pospešitvi standardiziranih in enotnih nalog, kar povečuje učinkovitost in uspešnost sodnih postopkov;
14. V zvezi s tem želi države članice SPODBUDITI k pogostejši uporabi digitalnih orodij, ki jih ponuja okvir eIDAS, kot so varna sredstva elektronske identifikacije in storitve zaupanja, kot zelo učinkovitih instrumentov za spodbujanje hitrega, priročnega, varnega, zaupanja vrednega in širokega dostopa do pravosodnega sistema;
15. POUDARJA, da bi bilo treba digitalne rešitve, kjer je to mogoče, razviti za celoten potek sodnih postopkov, da bi omogočili hitrejšo in varnejšo postopke ter olajšali sodelovanje med državami članicami. Takšne rešitve bi si morale biti, kolikor je to mogoče, interoperabilne;
16. PONOVRNO POTRjuje cilj nadaljnega izboljšanja visoke kakovosti in preglednosti sodnih odločb v skladu z načelom pravne države z uporabo digitalnih tehnologij;
17. Kljub temu POUDARJA, da uporaba digitalnih tehnologij in sredstev elektronske komunikacije ne bi smela ogroziti pravice do poštene obravnave, zlasti pravice do enakosti orožij in kontradiktornih postopkov, pravice do javne obravnave, v nekaterih primerih vključno s pravico do ustne obravnave v fizični navzočnosti prizadete stranke, ter pravice do pritožbe;
18. POUDARJA priložnosti, ki jih ponuja digitalizacija, ki državljanom in državljkam ter delavcem in delavkam v pravni stroki – kolikor to dopušča nacionalno pravo – omogočajo celovit stalen dostop do pravnih informacij, kot so zakonodaja in anonimizirane sodne odločbe, ter informacije o poteku njihovih zadev, ter OPOZARJA NA tehnološke možnosti, zahvaljujoč katerim so te informacije lahko javno dostopne, interoperabilne, jih je lažje najti in razumeti, lažje uporabljati in lažje ponovno uporabljati;
19. POUDARJA, da lahko zagotavljanje boljšega digitalnega dostopa do sodnega varstva in izvajanje digitalnih sodnih postopkov koristi zlasti ljudem iz oddaljenih in podeželskih območij, seveda če so izpolnjeni vsi potrebni tehnični predpogoji – kot na primer visokozmogljiv širokopasovni internetni dostop;
20. Vseeno PRIZNAVA, da je treba poleg novih digitalnih oblik ohraniti tradicionalne nedigitalne procese in, če so na voljo, fizične točke za pomoč, da bi državljanom in državljkam, ki se še ne morejo polno vključevati v tehnološke premike, zagotovili učinkovito pravno varstvo in dostop do sodnega varstva. Hkrati je treba državljanom in državljkam zagotoviti celovite informacije v preprostem in dostopnem jeziku o tem, kako uporabljati digitalne storitve in kako na ta način uveljavljati pravice;

21. PRIZNAVA, da je uporaba digitalnih tehnologij v pravosodju zelo občutljiva in mora zato izpolnjevati najsodobnejše standarde varnosti informacij in kibernetske varnosti ter v celoti spoštovati zakonodajo o zasebnosti in varstvu podatkov. Več zanašanja na digitalno tehnologijo, zlasti avtomatizirane postopke, zahteva skrbno človeško spremljanje takih sistemov, vključno s tistimi, ki uporabljajo umetno inteligenco, in večjo preglednost, da bo javnost v vse to zaupala;
22. POUDARJA, da lahko uporaba digitalnih tehnologij izboljša tudi dostop do izvensodnih in alternativnih načinov reševanja sporov, ob hkratnem spoštovanju pravice do učinkovitega sodnega varstva v vsakem posameznem primeru ter pravice do poštenega sojenja in dostopa do informacijskih orodij o pravicah in obveznostih državljanov in državljanek, zahvaljujoč čemur je sporov lahko manj;
23. PRIZNAVA, da nadaljnja digitalizacija pravosodja in večja uporaba novih tehnologij ključno podpirata učinkovitost in odpornost pravosodnih sistemov, ter POUDARJA, da bi se morale države članice in EU še bolj potruditi za spodbujanje digitalizacije in njen nadaljnji razmah v tem sektorju, da bi bila vsem zagotovljena enak dostop do digitalnih storitev in njihova razpoložljivost;
24. IZPOSTAVLJA, da se je s krizo zaradi COVID-19 potreba po naložbah v digitalna orodja in njihovi uporabi v sodnih postopkih v državah članicah in v čezmejnih postopkih le še potrdila;
25. PRIZNAVA pomen razvoja ustreznih interoperabilnih kanalov, da se doseže, da bodo pravosodni sistemi lahko učinkovito in varno sodelovali digitalno. e-CODEX (obveščanje v okviru e-pravosodja prek spletne izmenjave podatkov) je glavno orodje za varno komunikacijo tako v civilnih kot v kazenskih čezmejnih postopkih, zato bi bilo treba njegovo uporabo še naprej spodbujati.
26. POZIVA Komisijo, naj predloži zakonodajni predlog, o katerem se bo nato pogajala pristojna delovna skupina, da se pri orodju e-CODEX doseže vzdržnost, in sicer z ustreznim upravljanjem in vodstveno strukturo, ki bosta združljiva z eu-LISA ter pri katerih bodo spoštovane ustavne zahteve držav članic in neodvisnost sodstva, hkrati pa bo zagotovljena ustrezna zastopanost pravosodnih organov EU in držav članic ter ključnih deležnikov;
27. POZIVA Komisijo, naj oceni možne ukrepe in predstavi svoje zamisli glede njihove izvedbe na področju[...] pravosodnega sodelovanja, pri tem pa upošteva mnenje držav članic:
- na področju civilnih in gospodarskih zadev, in sicer na podlagi že doseženega napredka pri posodabljanju čezmejnih izmenjav med organi z digitalizacijo in uporabo informacijske tehnologije, kot v okviru predpisov o vročanju pisanj in pridobivanju dokazov, ter nadaljuje preučevanje možnosti za posodobitev temeljnih določb instrumentov s področja civilnih in gospodarskih zadev v skladu z načelom „privzete digitalnosti“ ter se pri tem zlasti osredotoči na instrumente, ki so neposredno pomembni za državljane in podjetja;
 - na področju kazenskih zadev, in sicer ob upoštevanju rezultatov nedavne študije o digitalnem kazenskem pravosodju in dela, ki so ga v zvezi s tem opravile države članice, Komisija, Eurojust in vsi vključeni deležniki; poleg tega naj razmisli o tem, na katere druge instrumente s področja pravosodnega sodelovanja v kazenskih zadevah bi bilo mogoče razširiti digitalni sistem za izmenjavo e-dokazov (eEDES), ki že podpira postopke v zvezi z evropskim preiskovalnim nalogom in medsebojno pravno pomočjo med državami članicami, pri tem pa že od vsega začetka vključiti vse države članice, da bi preprečili pojav Evrope različnih hitrosti;
28. POZIVA Komisijo, naj do konca leta 2020 razvije celovito strategijo EU za digitalizacijo pravosodja, na primer v obliki sporočila, in v pregledu stanja na področju pravosodja v EU še naprej razvija spremljanje ustreznih kazalnikov digitalizacije, da bi EU in državam članicam pomagala pri zagotavljanju nemotenega dostopa do sodnega varstva, izboljšanju učinkovitosti pravosodnih sistemov in omogočanju učinkovitega čezmejnega pravosodnega sodelovanja;

Digitalna znanja in spretnosti

29. UGOTAVLJA, da je spodbujanje digitalnih znanj in spretnosti v pravosodju nujno, da se sodnikom, tožilcem, sodnemu osebju in drugim pravosodnim delavcem omogoči učinkovita uporaba digitalnih tehnologij in orodij, pri tem pa se ustrezno spoštujejo pravice in svoboščine posameznikov, ki iščejo pravico.
30. POUDARJA pomen ozaveščanja o uporabi digitalnih tehnologij v civilni družbi in POZDRAVLJA pobude za ozaveščanje državljanov in državljanek ter povečanje digitalne pismenosti, tudi z raziskavami, usposabljanjem in izobraževanjem, da bi lahko imeli koristi od teh digitalnih tehnologij in tako še izboljšali svoj dostop do sodnega varstva.
31. POUDARJA, da je zlasti nujno, da so sodniki, tožilci, pravosodno osebje in drugi pravosodni delavci dovolj usposobljeni, da lahko izkoristijo prednosti uporabe digitalnih tehnologij, vključno z umetno inteligenco, ter da obravnavajo tveganja, povezana z njihovo uporabo, in etične zahteve glede lastnega ravnanja. Da bi zagotovili kvalificirano uporabo in se izognili tako prevelikemu zanašanju na rezultate računalniških programov kot tudi neutemeljenemu nezaupanju vanje, uporabniki potrebujejo tudi ustrezno znanje o tem, kako delujejo orodja umetne inteligence ter kakšne so možnosti in omejitve takih orodij, vključno s predpostavkami o osebah in skupinah, na katerih temeljijo. Pri izobraževanju v pravosodju bi se morali osredotočiti tudi na ustrezno varstvo pravic posameznikov v digitalnem prostoru, vključno s pravico do zasebnosti in varstva podatkov.
32. POZIVA Komisijo, naj spodbuja priložnosti za izobraževanje na področju digitalne pismenosti ter znanj in spretnosti za sodnike, tožilce, pravosodno osebje in druge pravosodne delavce, tudi prek Evropske mreže institucij za izobraževanje v pravosodju (EJTN), ter uporabo digitalnih tehnologij pri metodologiji izobraževanja v pravosodju.

Umetna inteligenca

33. UGOTAVLJA, da se uporaba sistemov umetne inteligence v pravosodnem sektorju v EU že raziskuje in razvija ter da so v nekaterih državah članicah že zelo blizu praktičnemu izvajanju teh sistemov. PRIZNAVA, da je zadostna stopnja digitalizacije tudi predpogoj za uporabo aplikacij umetne inteligence.
34. POZDRAVLJA študijo Evropske komisije o uporabi inovativnih tehnologij na področju pravosodja, v kateri je ocenjeno, kako nacionalni organi uporabljajo umetno inteligenco in tehnologije veriženja podatkovnih blokov, ter priporoča okrepitev usklajevanja na ravni EU, da bi zagotovili sinergije in interoperabilnost.
35. POUDARJA, da bodo lahko sistemi umetne inteligence v pravosodju v prihodnosti – in ob upoštevanju pravnega okvira posameznih držav članic – opravljali vse bolj zapletene naloge, kot so analiziranje, strukturiranje in priprava informacij o predmetu zadev, samodejno prepisovanje zapisnikov ustnih zaslišanj, strojno prevajanje, podpiranje analize in ocenjevanja pravnih dokumentov in sodnih odločb, ocenjevanje možnosti za uspeh tožbe, samodejno anonimiziranje sodne prakse in zagotavljanje informacij prek pravnih digitalnih asistentov („chatbots“).
36. UGOTAVLJA, da je razvoj sistemov umetne inteligence, zlasti sistemov strojnega učenja, odvisen od celovite razpoložljivosti obsežnih podatkovnih nizov, kot so anonimizirani sodni spisi in sodbe, ki so zelo kakovostni glede na namene, za katere se bodo uporabljali.
37. POZIVA Komisijo, naj v sodelovanju z državami članicami preuči ne le pogoje, pod katerimi se te informacije lahko spremenijo v strojno berljive, razpoložljive, zanesljive, ponovno uporabne in primerne za analizo, med drugim z uporabo okvira evropskega identifikatorja sodne prakse (ECLI), ampak tudi, kako bi bilo mogoče reševati vprašanje pristranskosti v podatkovnih nizih, da bi preprečili diskriminatorne rezultate.

38. PRIZNAVA, da lahko uporaba orodij umetne inteligence izboljša delovanje pravosodnih sistemov v korist državljanov in državljanek ter podjetij, saj sodnikom in sodnemu osebju pomaga pri njihovih dejavnostih, pospeši sodne postopke in prispeva k večji primerljivosti, doslednosti in nenazadnje kakovosti sodnih odločb.
39. POUDARJA, da uporaba orodij umetne inteligence ne sme posegati v pristojnost sodnikov in sodnic za odločanje ali v neodvisnost sodstva. Odločitev sodišča mora vedno sprejeti človek in je ni mogoče prenesti na orodje umetne inteligence;
40. POUDARJA, da uporaba umetne inteligence v pravosodju lahko nosi tveganje, da se obstoječa diskriminacija ohrani in celo okrepi, vključno s stereotipi, predsodki ali strukturnimi neenakostmi, ter da se omogoči izkrivljeno ali nepregledno odločanje, kar lahko privede do kršitve temeljnih pravic, kot so človekovo dostojanstvo, pravica do svobode, nediskriminacija, zasebnost in varstvo podatkov ter pravica do poštenega sojenja.
41. POUDARJA, da v nekaterih primerih ni mogoče izslediti rezultatov sistemov umetne inteligence, ki temeljijo na strojnem učenju, kar vodi v učinek črne škatle, ki preprečuje ustrezno in potrebno odgovornost ter onemogoča preverjanje, kako je bil rezultat pridobljen in ali je skladen z ustreznimi predpisi. Ta izostanek preglednosti bi lahko ogrozil možnost učinkovitega izpodbijanja odločitev, ki temeljijo na takih rezultatih, s čimer bi bila kršena pravica do poštenega sojenja in učinkovitega pravnega sredstva, ter omejuje področja, na katerih se lahko ti sistemi zakonito uporabljajo.
42. SE STRINJA z oceno Komisije iz njene Bele knjige o umetni inteligenci, da je pravosodje področje, na katerem bi lahko bile pravice državljanov neposredno kršene in da bi bilo zato na tem področju morda primerno zagotoviti jasen evropski regulativni okvir.
43. PODPIRA stališče Komisije, da je sodstvo sektor, v katerem je glede na značilnosti dejavnosti, ki se običajno izvajajo, mogoče pričakovati znatna tveganja. Potrebni so zadostni zaščitni ukrepi za jamstvo varstva temeljnih pravic ter zagotovitev odgovornega, zaupanja vrednega, v javni interes usmerjenega in po meri človeka vodenega razvoja in uporabe aplikacij umetne inteligence v pravosodju.
44. POTRjuje, da je treba preučiti obvezne pravne zahteve, ki jih je treba določiti za zasnovo, razvoj, uvedbo, uporabo in ocenjevanje sistemov umetne inteligence v sektorju pravosodja, in sprejeti odločitev v zvezi z njimi, da bi učinkovito obravnavali morebitna tveganja za temeljne pravice. Ta pravila bi lahko vključevala zlasti prepoved avtomatizacije, zaradi katere bi bilo sprejemanje sodnih odločitev nepregledno, ustrezno raven preglednosti, razumljivosti, preverljivosti, robustnosti, natančnosti, varnosti in odgovornosti ter zahteve za preprečevanje diskriminatornih učinkov.
45. POUDARJA, da bi morali biti sistemi umetne inteligence v sektorju pravosodja, zlasti tisti, ki so vključeni v sodne postopke, predmet postopka predhodne ocene, med drugim glede zanesljivosti, razumljivosti, robustnosti in varnosti sistema. POUDARJA, da je potreben ustrezen in učinkovit sistem za spremljanje in pregled aplikacij umetne inteligence in njihovih rezultatov.
46. POZIVA Komisijo, naj pri oblikovanju morebitnega prihodnjega pravnega okvira EU za umetno inteligenco upošteva morebitne koristi, pa tudi tveganja in zahteve, specifične za pravosodje.

Financiranje

47. POUDARJA, da digitalizacija pravosodja prinaša konkretne in trajne koristi v smislu zmanjšanja stroškov, povezanih z dostopom do sodnega varstva in delovanjem pravosodnih sistemov, vendar bo za začetne naložbe v različne ukrepe potrebno ustrezno financiranje. POZIVA Komisijo, naj zagotovi ustrezno financiranje za podporo digitalizaciji pravosodja, zlasti prek programa za digitalno Evropo.

48. SPODBUJA države članice, naj sodelujejo v razpisih EU za zbiranje predlogov za financiranje in dejavno pripravljajo ukrepe v zvezi z digitalizacijo pravosodja z uporabo različnih možnosti financiranja iz proračuna EU, kot so kohezijski skladi, mehanizem za okrevanje in odpornost ter program za pravosodje.
49. UGOTAVLJA, da je treba zagotoviti, da se na ravni EU olajša dostop do financiranja, zlasti s čim večjo poenostavitvijo upravnih formalnosti in ob hkratnem upoštevanju finančne uredbe.
50. POZIVA Komisijo, vse države članice in Evropski parlament, naj zagotovijo financiranje ukrepov, povezanih z digitalizacijo pravosodja, in sicer prek različnih finančnih instrumentov, vključenih v večletni finančni okvir. POZIVA Komisijo, naj v delovnih programih dejavno spodbuja ukrepe – tudi v fazi raziskav in razvoja –, povezane z digitalizacijo in tehnološkimi inovacijami v pravosodju.

Nadaljnja prizadevanja za sodelovanje

51. POZIVA vse deležnike, tudi Komisijo, vse države članice, Evropski parlament in delavce v pravni stroki, naj sodelujejo v skupnih, konstruktivnih in trajnostnih prizadevanjih za neprekinjeno spodbujanje nadaljnje digitalizacije pravosodnih sistemov.
 52. PRIZNAVA in bo upošteval dragoceno delo in pobude v zvezi z uporabo digitalnih tehnologij, tudi umetne inteligence, v Svetu Evrope in njegovih institucijah, kot sta Evropska komisija za učinkovitost pravosodja in *Ad hoc* odbor za umetno inteligenco, pa tudi v drugih forumih, kot sta Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj ter Združeni narodi, ter POUDARJA pomen povezanosti in sodelovanja na tem področju.
-